

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเป็นการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการรับประทานอาหารโรงพยาบาลของผู้ป่วยในโรงพยาบาลร้อยเอ็ดมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีรูปแบบเป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์ (Analytical study) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการรับประทานอาหารโรงพยาบาลของผู้ป่วยใน โรงพยาบาลร้อยเอ็ด

2. ประชากร

ประชากรที่ใช้ศึกษาค้างนี้ คือ ผู้ป่วยที่เข้ามารับการรักษาในหอผู้ป่วยที่โรงพยาบาลร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีเกณฑ์ดังนี้

2.1 เกณฑ์การคัดเลือก (Inclusion criteria) คือ

2.1.1 ผู้ป่วยอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่นอนพักรักษาในโรงพยาบาลมาแล้ว 24 ชั่วโมง

2.1.2 ผู้ป่วยรับประทานอาหารธรรมดาของโรงพยาบาล

2.1.3 ผู้ป่วยรู้สึกตัวดี มีอาการไม่รุนแรง รับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมต่างๆ ได้ดี สามารถตอบแบบสัมภาษณ์ได้

2.1.4 ผู้ป่วยก่อนทำหัตถการ

2.2 เกณฑ์การคัดออก (Exclusion criteria) คือ

2.2.1 ผู้ป่วยจิตเวช และผู้ป่วยหญิงหลังคลอดลูก

2.2.2 ผู้ป่วยรับประทานอาหารอ่อนทั้ง 3 มื้อ อาหารเฉพาะโรค และอาหารสายยาง

3. กลุ่มตัวอย่าง

3.1 การคำนวณขนาดตัวอย่าง

การคำนวณขนาดตัวอย่าง (Sample size) ใช้สูตร Pearson product moment correlation analysis (Cohen, 1988) ดังนี้

$$n = \frac{\lambda(1-R_{Y/X}^2)}{R_{Y/X}^2} + U + 1$$

n = ขนาดตัวอย่าง

λ = ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากตาราง

เงื่อนไขในการกำหนดค่า λ ที่ระดับ Power = 0.95 และระดับความเชื่อมั่น 95% ($\alpha=0.05$) จำนวนปัจจัยพยากรณ์เท่ากับ 12 ปัจจัย ($u = 12$) จะได้ค่า λ จากตารางเท่ากับ 25.86

$R_{Y/X}^2$ = ค่าสัมประสิทธิ์ของสมการถดถอย (ในการศึกษาครั้งนี้ได้นำค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณของตัวแปรปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการรับประทานอาหารของผู้ป่วยจากการศึกษาของ Sahin, et al (2007) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการรับประทานอาหารของผู้ป่วยใน มีค่า R^2 เท่ากับ 0.2)

$$n = \frac{25.86(1-0.2)}{0.2} + 12 + 1$$

$$n = 117 \text{ คน}$$

จากการคำนวณขนาดตัวอย่างได้ 117 คน เพื่อป้องกันความไม่สมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์ในการศึกษาจึงเพิ่มขนาดตัวอย่างเป็น 130 คน

3.2 การสุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีสุ่ม เก็บกลุ่มตัวอย่างจากหอผู้ป่วย ได้แก่หอผู้ป่วยหู ตา คอ จมูก ศัลยกรรมกระดูก ศัลยกรรม และอายุรกรรม โดยทำการเก็บกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดที่เข้ามาอนรักษาคิวในโรงพยาบาลในแต่ละวัน ตามจำนวนที่สามารถทำได้ในแต่ละวัน เก็บจนครบตามจำนวนขนาดตัวอย่างที่กำหนด (ตารางที่ 5) ช่วงเดือนพฤษภาคม ถึง มิถุนายน พ.ศ. 2553

ตารางที่ 5 จำนวนผู้ป่วยแต่ละหอผู้ป่วยที่ทำการศึกษา

หอผู้ป่วย	จำนวน (คน)
หู ตา คอ จมูก	10
ศัลยกรรมกระดูก	31
ศัลยกรรม	39
อายุรกรรม	50

4. ตัวแปรและการวัดตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย

4.1 ตัวแปรต้น คือ ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการรับประทานอาหารโรงพยาบาลของผู้ป่วย ได้แก่

4.1.1 ปัจจัยด้านประชากร เศรษฐกิจ และสังคม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ โรคที่ป่วย และระยะเวลาอนที่โรงพยาบาล วัดตัวแปรเป็นแบบนามสเกลและอัตราส่วน สเกล

4.1.2 ภาวะโภชนาการของผู้ป่วย ประเมินโดยใช้ค่าดัชนีมวลกาย (BMI) สำหรับผู้ป่วยที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ซึ่งค่า BMI คำนวณจากสมการดังนี้

$$\text{BMI} = \frac{\text{น้ำหนัก (กิโลกรัม)}}{\text{ส่วนสูง}^2 \text{ (เมตร)}}$$

การแปลผลนำมาเปรียบเทียบตามเกณฑ์ดังนี้ (Weisell, 2002)

ค่า BMI < 18.5 kg/m ²	แสดงว่ามีภาวะโภชนาการต่ำกว่าเกณฑ์
ค่า BMI 18.5- 22.9 kg/m ²	แสดงว่ามีภาวะโภชนาการปกติ
ค่า BMI 23.0 - 24.9 kg/m ²	แสดงว่ามีภาวะโภชนาการเกิน
ค่า BMI ≥ 25 kg/m ²	แสดงว่ามีภาวะอ้วน

ภาวะโภชนาการสำหรับผู้ป่วยที่มีอายุน้อยกว่า 18 ปี ใช้กราฟแสดงเกณฑ์อ้างอิง การเจริญเติบโต ช่วงอายุ 5 – 18 ปี ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2542 ใช้เกณฑ์ น้ำหนักต่อส่วนสูงในการประเมินภาวะโภชนาการ

4.1.3 ความอยากอาหารเป็นความรู้สึกของผู้ป่วยโดยการรับรู้วัดเป็นนามสเกล โดยวัด ความอยากอาหารในยามร่างกายเจ็บป่วยเทียบกับภาวะร่างกายปกติหรือไม่เจ็บป่วยมีมาตรวัด แบ่งเป็น 4 ระดับคือ

ไม่มีความรู้สึกอยากอาหาร

มีความรู้สึกอยากอาหารน้อยกว่าภาวะร่างกายปกติ

มีความรู้สึกอยากอาหารเหมือนภาวะร่างกายปกติ

มีความรู้สึกอยากอาหารมากกว่าภาวะร่างกายปกติ

4.1.4 ความรู้เกี่ยวกับอาหารสำหรับผู้ป่วย และอาหารโรงพยาบาล โดยแบบทดสอบมี ลักษณะคำตอบ 3 ตัวเลือก คือ

ถูก หมายถึง ผู้ป่วยเห็นว่าข้อความในประโยคนั้นถูกต้อง
 ผิด หมายถึง ผู้ป่วยเห็นว่าข้อความในประโยคนั้นไม่ถูกต้อง
 ไม่ทราบ หมายถึง ผู้ป่วยไม่ทราบว่าข้อความในประโยคนั้นถูกต้องหรือไม่

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังต่อไปนี้

	ข้อคำถามเชิงบวก	ข้อคำถามเชิงลบ
ตอบถูก	1 คะแนน	0 คะแนน
ตอบไม่ถูก	0 คะแนน	1 คะแนน
ตอบไม่ทราบ	0 คะแนน	0 คะแนน

การจัดระดับคะแนนความรู้เรื่องเกี่ยวกับอาหารสำหรับผู้ป่วยและอาหาร
 โรงพยาบาลของผู้ป่วยโดยอิงเกณฑ์ Bloom (1971) ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับดังนี้

คะแนนร้อยละ 0 - 59 หมายถึง ผู้ป่วยมีความรู้เกี่ยวกับอาหารสำหรับผู้ป่วยและ
 อาหารโรงพยาบาลระดับต่ำ

คะแนนร้อยละ 60 - 79 หมายถึง ผู้ป่วยมีความรู้เกี่ยวกับอาหารสำหรับผู้ป่วยและ
 อาหารโรงพยาบาลระดับปานกลาง

คะแนนร้อยละ 80 - 100 หมายถึง ผู้ป่วยมีความรู้เกี่ยวกับอาหารสำหรับผู้ป่วยและ
 อาหารโรงพยาบาลระดับดี

4.1.5 ทักษะคิดต่ออาหารโรงพยาบาลของผู้ป่วย โดยแบบทดสอบมีลักษณะคำตอบ
 5 ตัวเลือก คือ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ผู้ป่วยมีความคิดเห็นว่าข้อความในประโยคนั้นถูกต้องมาก
 เห็นด้วย หมายถึง ผู้ป่วยมีความคิดเห็นว่าข้อความในประโยคนั้นถูกต้อง
 ไม่แน่ใจ หมายถึง ผู้ป่วยไม่ทราบว่าข้อความในประโยคนั้นถูกต้องหรือไม่
 ไม่เห็นด้วย หมายถึง ผู้ป่วยมีความคิดเห็นว่าข้อความในประโยคนั้นไม่ถูกต้อง
 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ผู้ป่วยมีความคิดเห็นว่าข้อความในประโยคนั้นไม่ถูกต้อง

อย่างมาก

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังต่อไปนี้

	ข้อคำถามเชิงบวก	ข้อคำถามเชิงลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5 คะแนน	1 คะแนน
เห็นด้วย	4 คะแนน	2 คะแนน

ไม่แน่ใจ	3 คะแนน	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2 คะแนน	4 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1 คะแนน	5 คะแนน

การจัดระดับทัศนคติ โดยใช้เกณฑ์ของ Best (1977) ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนนเฉลี่ยในชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับการวัด}} \\ &= \frac{5 - 1}{3} = 1.33 \end{aligned}$$

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
1.00 – 2.33	ผู้ป่วยมีทัศนคติต่ออาหารโรงพยาบาลระดับไม่ดี
2.34 – 3.66	ผู้ป่วยมีทัศนคติต่ออาหารโรงพยาบาลระดับปานกลาง
3.67 – 5.00	ผู้ป่วยมีทัศนคติต่ออาหารโรงพยาบาลระดับดี

4.1.6 ความพึงพอใจการบริการอาหารโรงพยาบาล ได้แก่

4.1.6.1 อาหาร

- รายการอาหาร
- ปริมาณอาหาร
- รสชาติอาหาร
- สีสีนของอาหาร
- กลิ่นของอาหาร
- อุณหภูมิของอาหาร
- เวลาบริการอาหาร

4.6.1.2 วัสดุอุปกรณ์รับประทานอาหาร

- ความสะอาดของวัสดุอุปกรณ์
- ประเภทของวัสดุอุปกรณ์

4.6.1.3 เจ้าหน้าที่บริการอาหาร

- มารยาท การพูดจา
- การแต่งกาย

ลักษณะของแบบประเมินความพึงพอใจเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ตามแบบของ Likert มี 5 ระดับ โดยกำหนดให้มีระดับความพึงพอใจการบริการอาหารของโรงพยาบาลและค่าคะแนนดังนี้

มากที่สุด	5	คะแนน
มาก	4	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
น้อยที่สุด	1	คะแนน

การแปรผลระดับความพึงพอใจของผู้ป่วย โดยใช้เกณฑ์ของ Best (1977) ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนนเฉลี่ยในชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับการวัด}} \\ &= \frac{5 - 1}{3} = 1.33 \end{aligned}$$

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
1.00 – 2.33	ผู้ป่วยมีความพึงพอใจระดับน้อย
2.34 – 3.66	ผู้ป่วยมีความพึงพอใจระดับปานกลาง
3.67 – 5.00	ผู้ป่วยมีความพึงพอใจระดับมาก

4.2 ตัวแปรตาม คือ

การรับประทานอาหารของผู้ป่วย คำนวณเป็นค่าพลังงานและสารอาหารที่ได้รับใน 1 วันของผู้ป่วย โดยวิเคราะห์ดังนี้

4.2.1 ปริมาณพลังงานและสารอาหารที่ได้รับทั้งหมด คือผลรวมของปริมาณพลังงานและสารอาหารที่ได้รับจากอาหารโรงพยาบาลกับแหล่งอาหารอื่น

4.2.2 ปริมาณพลังงานและสารอาหารที่ได้รับจากอาหารโรงพยาบาลที่จัดบริการให้ คำนวณจากปริมาณอาหารที่ผู้ป่วยรับประทาน โดยทำการชั่งน้ำหนักอาหารของโรงพยาบาลก่อนรับประทานและปริมาณอาหารที่เหลือของผู้ป่วยแต่ละราย

4.2.3 ปริมาณพลังงานและสารอาหารที่ได้รับจากแหล่งอาหารอื่น ใช้แบบสัมภาษณ์โดย สัมภาษณ์การบริโภคอาหาร รายการอาหาร ปริมาณอาหารของผู้ป่วยแต่ละราย

4.2.4 ปริมาณพลังงานที่ร่างกายต้องการใช้ภาวะเจ็บป่วย (Total energy expenditure: TEE) คำนวณจากสมการดังนี้ $TEE = BEE \times AF \times SF$ (บทที่ 2) ค่า % TEE เป็นค่าร้อยละของ พลังงานที่ผู้ป่วยได้รับเปรียบเทียบกับพลังงานที่ร่างกายต้องการใช้ในภาวะเจ็บป่วย

4.2.5 ปริมาณพลังงานและสารอาหารอ้างอิงที่ควรได้รับใน 1 วัน (Dietary Reference Intakes: DRI) เป็นค่าอ้างอิงสำหรับคนไทยของกองโภชนาการ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ค่า % DRI เป็นค่าร้อยละของพลังงานและสารอาหารที่ผู้ป่วยได้รับเปรียบเทียบกับพลังงานและ สารอาหารอ้างอิงที่ควรได้รับใน 1 วัน คำนวณจากสมการดังนี้

$$\% \text{ DRI} = \frac{\text{พลังงานและสารอาหารที่ผู้ป่วยได้รับ}}{\text{พลังงานและสารอาหารอ้างอิงที่ควรได้รับใน 1 วัน}} \times 100$$

4.2.6 ปริมาณการรับประทานอาหาร โรงพยาบาลของผู้ป่วย เป็นค่า % TEE คำนวณจาก สมการดังนี้

$$\% \text{ TEE} = \frac{\text{พลังงานที่ผู้ป่วยได้รับจากอาหารโรงพยาบาล}}{\text{พลังงานที่ร่างกายต้องการใช้ในภาวะเจ็บป่วย}} \times 100$$

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

- 5.1 เครื่องชั่งน้ำหนักอาหาร ชั่งน้ำหนักอาหารที่จัดบริการและน้ำหนักอาหารที่เหลือจากการ รับประทานอาหาร
- 5.2 แบบบันทึกน้ำหนักอาหาร โรงพยาบาลที่ผู้ป่วยรับประทานใน 1 วัน
- 5.3 แบบสัมภาษณ์ปริมาณการรับประทานอาหารจากแหล่งอาหารอื่น
- 5.4 แบบสัมภาษณ์ประกอบด้วย 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลจากทะเบียนประวัติผู้ป่วย (OPD Card) ที่มาตรวจครั้งล่าสุด ได้แก่ เพศ อายุ ระยะเวลาอนโรโรงพยาบาล โรคหรือการเจ็บป่วยที่ได้รับการวินิจฉัย และการวัดส่วนสูง ชั่ง น้ำหนัก

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วย

ส่วนที่ 3 การปฏิบัติด้านการบริโภคอาหารของผู้ป่วย

ส่วนที่ 4 ความรู้เกี่ยวกับอาหารสำหรับผู้ป่วยและอาหารโรงพยาบาลของผู้ป่วย

ส่วนที่ 5 ทักษะติดต่ออาหารโรงพยาบาลของผู้ป่วย

ส่วนที่ 6 ความพึงพอใจการบริการอาหาร โรงพยาบาล แบ่งเนื้อหาเป็น 3 ด้านดังนี้

- 1) ความพึงพอใจด้านอาหารของโรงพยาบาล ได้แก่ รายการอาหาร รสชาติ สี สันกลิ่นของอาหาร อุณหภูมิของอาหาร ปริมาณของอาหาร และเวลาบริการอาหาร
- 2) ความพึงพอใจด้านวัสดุอุปกรณ์การรับประทานอาหาร ได้แก่ ความสะอาดของวัสดุอุปกรณ์รับประทานอาหาร และประเภทของวัสดุอุปกรณ์
- 3) ความพึงพอใจด้านเจ้าหน้าที่บริการอาหาร ได้แก่ มารยาท การพูดจา และการแต่งกาย

6. การสร้างเครื่องมือและการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

6.1 การสร้างเครื่องมือ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

6.1.1 ศึกษาเนื้อหา เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องร่วมกับการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบบริการอาหารในโรงพยาบาล อาหารสำหรับผู้ป่วย เพื่อให้มีความรู้ในเรื่องที่จะศึกษาอย่างถูกต้อง และตามหลักวิชาการ

6.1.2 กำหนดขอบเขตและโครงสร้างของเนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย นำมาสร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมตามประเด็นที่ต้องการวัด

6.2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ตระหนักและคำนึงถึงคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยมีการตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

6.2.1 การหาความตรงด้านเนื้อหา (Content validity)

6.2.1.1 นำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 4 คน ตรวจสอบความครอบคลุมครบถ้วนของเนื้อหา สิ่งที่ต้องการจะวัดสอดคล้องตามวัตถุประสงค์การวิจัย การใช้ภาษา และความชัดเจนของภาษาแล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้อง

6.2.1.2 นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้สัมภาษณ์ผู้ป่วยจำนวน 30 คน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความถูกต้องของการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ชัดเจน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง แล้วนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

6.2.2 การหาความเที่ยง (Reliability) จากการนำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้แล้ว นำมาหาความเที่ยงของเครื่องมือในด้านทัศนคติของผู้ป่วยต่ออาหารโรงพยาบาล ความรู้เกี่ยวกับอาหารสำหรับผู้ป่วยและอาหารโรงพยาบาล ใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาส (Cronbach's alpha coefficient) (ประคอง กรรณสูต, 2535) มีสูตรคำนวณดังนี้

$$\text{Alpha} = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right]$$

เมื่อ Alpha = คำนวณความเที่ยงหรือสัมประสิทธิ์แอลฟา

K = จำนวนข้อสอบ

S_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S^2 = ความแปรปรวนของคะแนนของผู้รับการทดสอบทั้งหมด

จากการทดสอบ ได้ความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์ในส่วนความรู้เกี่ยวกับอาหารสำหรับผู้ป่วย และอาหารโรงพยาบาลมีค่าแอลฟาเท่ากับ 0.72 ทัศนคติของผู้ป่วยต่ออาหารโรงพยาบาลมีค่าแอลฟาเท่ากับ 0.71 และความพึงพอใจการบริการอาหารโรงพยาบาลมีค่าแอลฟาเท่ากับ 0.93

7. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษารวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้

- 7.1 ทำหนังสือถึงคณะกรรมการจริยธรรมเพื่อขออนุญาตทำการศึกษาทางด้านจริยธรรม
- 7.2 ทำหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลร้อยเอ็ด เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล
- 7.3 ภายหลังจากได้รับอนุมัติแล้วจากคณะกรรมการจริยธรรมและผู้อำนวยการโรงพยาบาลร้อยเอ็ด ผู้ศึกษาเข้าพบหัวหน้าหอผู้ป่วยแต่ละตึกในโรงพยาบาล เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาขั้นตอนและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล
- 7.4 ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ป่วยกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสัมภาษณ์ และแสดงความขอบคุณผู้ป่วยที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์
- 7.5 การเก็บข้อมูลปริมาณการรับประทานอาหารของผู้ป่วย นำอาหารที่จัดบริการหรือก่อนรับประทานอาหารและหลังรับประทานอาหารมาชั่งน้ำหนักอาหาร แล้วจดบันทึกน้ำหนักอาหาร 3 มื้อใน 1 วันลงแบบบันทึกน้ำหนักอาหารที่ผู้ป่วยรับประทาน
- 7.6 นำแบบสัมภาษณ์มาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล พร้อมลงรหัสข้อมูล
- 7.7 นำข้อมูลที่ได้ออกมาตรวจวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

8. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ทางสถิติ ดังนี้

8.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics)

8.1.1 ปัจจัยด้านประชากร เศรษฐกิจ สังคม ภาวะโภชนาการ ความอยากอาหาร ความรู้เกี่ยวกับอาหารสำหรับผู้ป่วยและอาหาร โรงพยาบาล ทักษะคิดของผู้ป่วยต่ออาหาร โรงพยาบาล และความพึงพอใจการบริการอาหาร โรงพยาบาลแสดงค่าจำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กรณีข้อมูลมีการแจกแจงไม่ปกติใช้ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าควอไทล์ที่ 1 และ 3 (Q1, Q3) ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด

8.1.2 ปริมาณพลังงานและสารอาหารที่ได้รับจากอาหาร วิเคราะห์ด้วยโปรแกรม INMUCAL แสดงด้วยค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กรณีข้อมูลมีการแจกแจงไม่ปกติใช้ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าควอไทล์ที่ 1 และ 3 (Q1, Q3) และปริมาณพลังงานและสารอาหารที่ได้รับเปรียบเทียบกับเกณฑ์ แสดงด้วยค่า %TEE, % DRI

8.2 สถิติอนุมาน (Inferential statistics)

8.2.1 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปร (Bivariate relationship) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยประชากร เศรษฐกิจ สังคม ภาวะโภชนาการ ความอยากอาหาร ความรู้เกี่ยวกับอาหารสำหรับผู้ป่วยและอาหาร โรงพยาบาล ทักษะคิดต่ออาหาร โรงพยาบาลของผู้ป่วย และความพึงพอใจการบริการอาหาร โรงพยาบาลกับตัวแปรตาม ได้แก่ การรับประทานอาหารโรงพยาบาลของผู้ป่วย (%TEE) กรณีข้อมูลต่อเนื่องมีการแจกแจงแบบปกติ ใช้สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยวิธีของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) ส่วนข้อมูลที่มีการแจกแจงไม่ปกติใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของสเปียร์แมน (Spearman's rank order correlation) ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ผู้ศึกษาได้นำตัวแปรต้นทุกตัวที่ต้องการวิเคราะห์จับคู่กับตัวแปรตามทีละตัวในการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติแบบสองหาง (Two tail) กำหนดระดับนัยสำคัญเท่ากับ 0.05 โดยนำเสนอค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) และ P-value

8.2.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์หลายตัวแปร (Multivariate analysis) โดยใช้วิธีถดถอยเชิงพหุ (Multiple regression) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ปัจจัยด้านประชากร เศรษฐกิจ สังคม ภาวะโภชนาการ ความอยากอาหาร ความรู้เกี่ยวกับอาหารสำหรับผู้ป่วยและอาหาร โรงพยาบาล ทักษะคิดต่ออาหาร โรงพยาบาลของผู้ป่วย และความพึงพอใจการบริการอาหาร โรงพยาบาล ที่มีผลต่อการรับประทานอาหารของผู้ป่วย (%TEE) ทำการตรวจสอบข้อมูลและข้อตกลงเบื้องต้นของการ

ใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ โดยตัวแปรอิสระมีระดับการวัดเป็นอัตราส่วนสเกล ส่วนตัวแปรอิสระที่มีระดับการวัดเป็นนามสเกลหรืออันดับสเกลมีการปรับให้เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy variable) ก่อนนำเข้าวิเคราะห์ข้อมูล แสดงในภาคผนวก ก ในการวิเคราะห์ข้อมูล ขั้นตอนแรกหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทุกตัวแปรกับตัวแปรตามนำเข้าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์มาก่อน หรือ P-value ที่มีค่าน้อยเข้าในสมการก่อน ขั้นตอนต่อมาพิจารณาตัดออก ถ้าตัวแปรไหนมีค่า P-value มากกว่า P-value ที่จะขจัดออกจะขจัดตัวแปรนั้นออกไป

9. จริยธรรมการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยให้ความสำคัญกับจริยธรรมการวิจัย มีการขออนุญาตทำการวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรม และยึดหลักปฏิบัติต่อบุคคลที่ร่วมในงานวิจัย ดังนี้

9.1 หลักความเคารพในบุคคล (Respect for persons) คือเคารพในการตัดสินใจของผู้ที่เข้าร่วมงานวิจัย จะต้องมีความยินยอมโดยสมัครใจที่จะให้ข้อมูล และชี้แจงให้ทราบถึงวิธีการและตอบข้อข้องใจต่าง ๆ ของผู้เข้าร่วมงานวิจัย

9.2 หลักผลประโยชน์ (Benefit) หรือไม่ก่ออันตราย (Non-maleficence do not harm) พยายามให้เกิดประโยชน์สูงสุด ระวังระมัดระวังป้องกันอันตรายหรือความผิดพลาดที่จะเกิดจากการสัมภาษณ์ และผู้ให้สัมภาษณ์มั่นใจว่าไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อตนเอง

9.3 หลักยุติธรรม (Justice) จะปฏิบัติต่อผู้ถูกสัมภาษณ์แต่ละคนอย่างถูกต้องและเหมาะสมตามหลักศีลธรรม และปฏิบัติกับทุกคนเสมอภาคกัน

9.4 การดูแลรักษาและเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างเป็นความลับส่วนตัว

9.5 การวิจัยครั้งนี้ไม่ขัดต่อศีลธรรมและกฎหมาย

โดยได้ผ่านคณะกรรมการจริยธรรม มหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อวันที่ 23 เมษายน พ.ศ. 2553 แสดงในภาคผนวก จ

